

STRESZCZENIE

Monika Smyła

Promotor: Grażyna Brylewska

Tytuł pracy: Obrazy konkursowe

Jestem absolwentką Wydziału Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Od lat aktywnie działam jako artystka, głównie malarka prezentując prace na wystawach indywidualnych i zbiorowych. W ostatnim czasie w centrum moich twórczych zainteresowań znalazły się instytucje kultury. Działania te mają związek z moją pięcioletnią aktywnością zawodową, podczas której zajmowałam różne stanowiska od edukatora po koordynatora i kuratora wystaw. Praca w instytucjach dała mi możliwość bliższego przyjrzenia się ich strukturze i działaniom w nich prowadzonym. Zapoznałam się zarówno z możliwościami jak i ograniczeniami instytucji kultury. Przekonałam się jak wiele różnorodnych wyzwań i trudności stoi zarówno przed pracownikami kultury jak i artystami współpracującymi z instytucją.

Tematem mojej rozprawy doktorskiej jest formuła konkursu artystycznego jako reprezentacji profilu instytucji kultury i funkcjonującego w jego obrębie dzieła sztuki. Wątek ten interesuje mnie przede wszystkim w kontekście środowiska artystycznego. Motywem przewodnim mojej pracy jest artysta uwikłany w instytucjonalne zależności, pozbawiony swobody działania i niejako zmuszony do podporządkowania się regułom gry dyktowanym przez ośrodki związane z kulturą. Równocześnie chciałabym poddać analizie mechaniczność procesów, z których składają się zarówno poszczególne fazy konkursów jak i ich kolejne edycje.

System konkursów artystycznych ma za zadanie prezentować i nagradzać twórców najlepszych, których prace spośród zgłoszonych zdobywają najwyższe uznanie jury. W moim rozumieniu jest to sformalizowana procedura wyboru najlepszego dzieła, postawy artystycznej lub projektu. Bez wątplenia jest to jeden z ważnych filarów działalności części instytucji kultury, mających za zadanie promocję i wsparcie artystów. Dla twórców biorących udział w konkursach nagroda, a nawet wyróżnienie w postaci uczestnictwa w wystawie pokonkursowej jest czasami jedyną szansą zafunkcjonowania w obiegu sztuki czy pokazania swoich prac szerszej publiczności.

Moja praca doktorska polegała na wzięciu udziału w sześciu konkursach artystycznych. Moim założeniem była partycypacja w inicjatywach organizowanych przez polskie instytucje. Wzięłam udział w tych, które odbywały się na przełomie 2017 roku i 2018 roku – tuż po otwarciu przewodu – ten termin zdeterminował mój wybór. Eksperyment trwał ponad rok i w jego ramach wzięłam udział w następujących konkursach polskich: Biennale Malarstwa Bielska Jesień, Biennale Młodych Rybie Oko, Konkurs im. Mariana Michalika w Częstochowie, Biennale Miniatury Częstochowa, Krakowski Salon Artystyczny. Udało mi się dostać na cztery wystawy pokonkursowe i otrzymać jedno wyróżnienie. Wzięłam także udział w jednym konkursie organizowanym przez instytucję włoską, tj. w weneckim Laguna Art Prize.

Koncepcja dzieła artystycznego opiera się na zestawie prac stanowiących cykl zatytułowany *Obrazy konkursowe*. Jego formę określają publikowane przez organizatorów informacje. Na płótnach zostały odmalowane zapisy regulaminów oraz kart zgłoszeniowych opublikowanych przez organizatorów. Elementem kluczowym jest wprowadzenie tekstu w przestrzeń obrazu, co było naturalną konsekwencją podjętego motywu jakim jest posługiwanie się zapisami regulaminu. Tekst jest zobiiektywizowaną formą, która określa znaczenie niejako „z góry” i nie daje przestrzeni do subiektywnej, podyktowanej emocjami i gustami interpretacji.

Wystawa pokonkursowa składa się z serii projekcji prezentujących wszystkie prace biorące udział w konkursach, na które się zgłaszałam. Wyświetlone obrazy są przeskalowane, nie oddają rzeczywistych wymiarów i malarskiego charakteru prac. Projekcjom tym towarzyszą wszystkie przesłane na konkursy prace. Taka forma prezentacji nawiązuje do sytuacji konkursu, podczas którego dzieła wybierane są na podstawie nadesłanych drogą mailową reprodukcji.

Wszystkie składowe pracy pt. *Wystawa pokonkursowa* tworzą hipotetyczną sytuację wyboru i oceny jury, która paradoksalnie odbywa się w trakcie obrony doktoratu. Powiązania instytucjonalne na każdym etapie pracy doktorskiej (także podczas obrony) stanowią element mojej pracy. Celem było wpisanie kontekstu instytucji w dzieło poprzez wykorzystanie wytworzonych przez nie materiałów tekstowych oraz stworzenie sytuacji, w której procesy związane z działaniem instytucji stają się częścią świadomego artystycznego działania. Na styku tych światów miały możliwość pojawić się nie tyle definicje, co dodatkowe sensory. Prowadzony przeze mnie artystyczny eksperyment nie miał w zamyśle prowadzić do spójnej teorii, ale miał otwierać nową perspektywę. Wskazać na nowe możliwości, ale także kontestować to, co ogólnie przyjęte. Moim zamiarem było stworzenie

sytuacji uzupełnienia, nie opozycji. Przedstawiona przeze mnie praca miała za zadanie nakreślić linie napięć pomiędzy ogólnie przyjętymi regułami świata sztuki a działalnością artystyczną w obrębie konkursów.